

Disse påtrængende gæster

*Forskellige erfaringer omkring
udfrielsestjenesten*

af

Graham Dow

sognepræst ved Holy Trinity, Coventry,
(nu biskop af Willesden, London)

Forord
Simon Barrington-Ward
biskop i Coventry

Tak

Jeg står i gæld til dem, som har læst manuskriptet og har kommenteret det. Dette indbefatter biskop Simon Barrington-Ward, David McInnes, Audrey Martin-Doyle, David Rytches og alle medlemmerne af Grove Pastoral Group.

Jeg ønsker også at udtrykke min varme tak til menigheden i Holy Trinity Church, Coventry, som kærligt har givet mig frihed til at prædike og lære imellem dem, og som har været villig til at løbe en risiko, begå fejltagelser og lære sammen med mig.

Copyright Graham Dow 1990

1. udgave marts 1990

ISBN 87-88644-18-9

Originaltitel: Those Tiresome Intruders

Oversat af sognepræst Jesper Serner-Pedersen
og medlemmer af Skt. Nikolai Kirke, Holbæk.

Indhold

Tak	2
Indledning	4
Forord	5
1. Introduktion og eksempler	7
2. Udfrielsestjenesten i Det Nye Testamente	12
3. Den nytestamentlige opfattelse og vor forståelse i dag	18
4. Fingerpeg til erkendelse af tilstedeværelsen af onde ånder	21
5. Uddrivelse af onde ånder	31
6. Efter udfrielsen	39
7. Grunde til bekymring i forbindelse med denne tjeneste	41
Noter	43

Indledning

Nogle læsere vil føle, før der gøres noget som helst forsøg på at sige, hvordan en udfrielsestjeneste skal udføres, at det er nødvendigt at udarbejde en gennemført apologi (forsvar) for dens grundlag på baggrund af vor virkelighedsforståelse. Dertil vil jeg sige, at dette lille hæfte er skrevet først og fremmest for det voksende antal kristne i vore kirker, som er overbevist om de onde ånders realitet, og som søger vejledning i, hvordan en udfrielsestjeneste praktiseres. Jeg har talt om troen på dæmoner i andre artikler¹. For en mere detaljeret behandling henviser jeg til Graham Twelftree: „Christ Triumphant“², i hvilken der også er imødekommende henvisninger til mit eget arbejde³.

En anden kritik af mit lille hæfte kunne være, at det giver Satan for megen opmærksomhed. Dette forstår jeg til fulde, og jeg har ingen interesse i at forherlige Satan. Det er dog ikke muligt i et lille hæfte om udfrielsestjenesten at dække alt det, som jeg tror er nødvendigt uden tilsyneladende at give Satans arbejde megen opmærksomhed.

Citerede bøger ud over førnævnte:

Archdeacon M.Perry: „Deliverance“ SPCK 1987

J.Richards: „Exorcism, deliverance and Healing“

Grove Booklet on Ministry and Worship nr.44 3.udg. 1990

Forord

Jeg vil aldrig glemme den betydning det fik for mig, at bo, arbejde og tjene i et nigeriansk studenterhjem ved universitetet i Ibadan og at tilbringe min første ferie dér i en nigeriansk landsby. Det har påvirket min måde at gribe kampen imod det onde an på. Jeg var nødt til at lære nye måder at bede, prædike og undervise på.

Efter siden at have rejst i Afrika og Asien og boet hos folk fra kirkerne dér, har jeg indset, hvilken betydningsfuld læretid det var. Erkendelsen af, at onde kræfter virker i dagligdagens gøremål, er fælles for mange kulturer uden for vor egen.

Da jeg første gang stødte på Graham Dows måde at tilnærme sig disse problemer midt i vor vestlige kultur, følte jeg mig, som jeg er overbevist om, at mange vil være, usikker på, hvordan jeg skulle stille mig. Men i det mindste var jeg så interesseret, som jeg også tror, at læserne af dette hæfte vil være, at jeg ønskede at betragte og lytte alvorligt og se, hvad jeg eventuelt kunne lære. Bøger som M.Scott Peck's „People of the Lie“⁴, skrevet af en psykiater, har netop taget en helt anden indfaldsvinkel end de fleste til disse fænomener i vort samfund.

Selv om jeg ikke føler mig fuldstændig hjemme i Grahams måde at gribe tingene an på, har jeg allerede lært meget igennem dette hæfte, som af så meget andet i hans præstetjeneste. Jeg vil derfor tilskynde den mest skeptiske læser til at holde op med at tvivle og i stedet seriøst udforske det, som Graham åbner for os. I det mindste er der bagved det anvendte sprog og indfaldsvinklens stil noget at lære for os alle.

Noget af det vigtigste for mig (en indsigt som meget ligner den, jeg modtog i Afrika og Asien,) er den måde, hvorpå Graham afmystificerer „onde ånder“, selv om han nægter at afmytologisere dem. Han behandler dem, ligesom så mange af de praktiserendes i Afrika og Asien, ved at reducere dem i størrelse og betydning, så at de afsløres som et medgørligt onde og intet mere. Dette tager en stor del af brod-

den af frygten og fantasien fra dem, som har lagt alt for meget i disse tilfælde. Det reducerer det eksotiske i det okkulte og det bizarre, som er så moderne blandt mange grupper i dag og slår straks fast, at på dette område, som i så mange andre, „kaster den fuldkomne kærlighed frygten ud“, og af en sund tro på Guds kærlighed i Kristus udfrier os fra alt ondt i os og uden for os, ligegyldigt hvilken form vor særlige forståelse eller bibelfortolkning iklæder den. Det er denne forståelse af fred og proportioner i hele Grahams måde at se tingene på, som giver den dens egen vægt. Jeg er ham taknemmelig for hans præstetjeneste og for hans bog.

Simon Barrington-Ward
biskop i Coventry

1. Introduktion og eksempler

Dette hæfte fremlægges som én præsts erfaringer, hvad angår uddrivelse af onde ånder. Det er resultatet af en rejse. Mens jeg for nogle år siden var overbevist om, at tilstedeværelsen af onde ånder i en person her i Storbritannien var en sjældenhed, er jeg derimod nu overbevist om, at sådanne ånder er et udbredt fænomen. Efter min bedste overbevisning er de fleste af dem ikke kraftfulde og kan derfor klares uden videre. De kan let færdes uopdaget i en kultur, der ikke tror på deres eksistens.

Jeg finder, at den almindelige tilstedeværelse af onde ånder er i overensstemmelse med den virkeligheds- og verdensopfattelse, der vi finder i Mattæus-, Markus- og Lukasevangeliets. Her omtales uddrivelse af onde ånder som en ren rutine, der praktiseredes i nær forbindelse med den almindelige helbredelsestjeneste, alt imens Jesus forkynnder om Guds rige. Her i vort tyvende århundrede kunne jeg ønske at se uddrivelse som en rutine - en ikke iøjnefaldende tjeneste - på lige fod med bøn for syge, skriftemål, rådgivning og medicinsk/psykiatrisk hjælp, hvor hver enkelt slags viden yder sit bidrag til helbredelsesprocessen. Ligeså vigtig er efter min egen overbevisning helbredelse gennem skift af omgangskreds, og jeg står fast ved alt, hvad jeg skrev i min artikkel „The Local Church's Political Responsibility“⁴⁵.

Det er kun de såkaldt højt udviklede lande i vesten, der har svært ved at tro på onde ånder. Størstedelen af verden er ganske vant til at forstå dem som en del af dagligdagens virkelighed. Spørgsmålet er ikke „eksisterer de?“, men „hvem har magten over dem?“ Dekanen ved et kinesisk teologisk fakultet, der besøgte bispesædet i Coventry ved en møderække i „Mission in Partnership“ 1988, brølede af latter, da jeg fortalte ham, at flertallet inden for den britiske præstestand ikke tror på onde ånder. Vi burde være åbne for den mulighed, at resten af verden har ret i deres opfattelse af, hvordan virkelighed er.

„Hvorfor skulle vi i dag acceptere Det nye Testaments virkelighedssyn?“, bliver jeg somme tider spurgt. Jeg tror, svaret er, at det

skal vi ikke uden videre. Men Det nye Testaments syn på den åndelige virkelighed bør man i det mindste overveje uden at være forudindtaget. Vi bør ganske enkelt se, om den giver en bedre forståelse eller ej af, hvad vi i dag oplever, end de fortolkende modeller, der almindeligvis bruges i vores samfund.

Det er min erfaring, at selv blandt kristne tillades denne åbne og fordomsfri overvejelse kun sjældent. Dette viser mig, at vi er bange for den mulighed, at onde ånder er en del af virkeligheden. De er utænkelige for os. Eller måske er de acceptable, forudsat at man kun sjældent støder på dem. Bag dette ligger et vidtrækkende problem i vor kultur: Vi har det meget vanskeligt med både det overnaturlige og med det, der ligger uden for vores menneskelige kontrol. Vi kan ikke lide tanken om, at usynlige åndemagter har indflydelse på vores liv.

Vi vil gerne tro på Gud, forudsat at Han forbliver en forklaring på verdensordenen og en hjælp i nøden. Vi er ikke alt for tilbøjelige til at erkende, at vi er ansvarlige over for Ham. Folk tror på en overnaturlig Gud, fordi de ønsker Hans eksistens, og de vil, at Han skal være det, som passer dem. Hvad angår Helligånden, Djævelen eller dæmoner, er det imidlertid en helt anden sag. At forvente, at Helligånden kan virke kraftfuldt med en håndgribelig nærværelse som et åndedrag eller et vindpust, foruroliger os. Vi vil gerne tro, at vi har kontrol over alt. Og dog har mennesker til stadighed transcendent oplevelser, som udfordrer os til at erkende Helligånden. For nogle er det en smuk solnedgang, for andre at lytte til kormusik eller at vandre gennem en domkirke. Mennesker ved på en eller anden måde, at der er En, der er større end jordelivet, og er klar over Hans nærvær. Helligånden formidler en sådan oplevelse af Guds storhed, og dog er der ikke ord, der udtrykker dette som Helligåndens tilstedeværelse⁶. Hvad angår den mørke side, oplever mennesker fornemmelsen af ondskab for eksempel i bestemte værelser eller bygninger eller ansigt til ansigt med en eller anden. Igen har vi i vores kultur intet ord til at udtrykke de åndelige magter, vi kommer ud for. Som samfund er vi blottet for forståelse af åndelige kræfter. Men der er tegn på, at dette er ved at ændre sig. Samtidig med at den kristne kirke igen er ved at lære at

erkende Helligåndens levende kraft som et faktum i dagligdagen⁷, således er vi også ved at blive mere åbne for den mulighed, at onde ånder er en del af verdensordenen. Kort sagt, vi er ved at genvinde vor tro på at åndelig kraft er en realitet.

Mange præster bliver fra tid til anden anmodet om at velsigne huse og nu og da tage de nødvendige forholdsregler mod, hvad der fornemmes som tilstedeværelsen af ondskab i et hus. Kirken har også en gammel tradition med at indvie sine kirker. Blandt mennesker ser der ud til at være en intuitiv fornemmelse af, at der findes noget som „Guds hellige nærvær“, og at der også kan være et ugudeligt nærvær.

Eksempler:⁸

1. Linda er en stærk og stabil person uden nogen indikationer på psykologiske forstyrrelser. Alligevel opdagede hun under sin opvækst, at hun besad okkulte kræfter, som hun aldrig havde søgt. For eksempel vidste hun, hvornår mennesker var ved at dø, hvilke numre der var udtrukket i lotteriet, og hvilke personer, der kom hen imod hende, endnu før de kunne ses. Hun blev tiltrukket af bøger om heksekunst og efter at have læst dem, vidste hun, at hun besad kræfter, som kunne sætte hende i stand til at gøre de samme ting, som stod beskrevet i bøgerne. Hun oplevede en stærk irrationel modstand i sig mod kristne ledere og ønskede at skade dem.

Vi opdagede, at tilstedeværelsen af onde ånder var nedarvet fra tidligere generationers brug af heksekunst. Hun blev udfriet gradvis gennem en periode på adskillige år. Det tog et stykke tid, delvis på grund af min uerfarenhed, men især fordi det var nødvendigt for Linda at komme til det punkt, hvor hun var fuldstændig besluttet på at give afkald på de kræfter, hun havde arvet, og blive bragt dertil, hvor hendes vilje helt blev underlagt Jesus Kristus. Det var ikke let for hende: Hendes okkulte erfaringer havde være en del af hende hele hendes liv, og at kaste dem fra sig forekom hende det

samme som at miste noget af sig selv.

2. Tony er studerende. Mens vi bad med ham for en følelsesmæssig heling og sikkerhed i Kristus, forsikrede vi ham om, at han var et Guds barn og hans hjem var i himmelen. Pludselig sagde han: „Nej, det er ej!“ Han var overbevist om, at en ånd i ham fik ham til at sige dette. Mærkbare fysiske manifestationer af nærværelsen af en ånd fulgte derpå i hans øjne, ansigt og legeme, og det gentog sig ved flere lejligheder.

Han frasagde sig sin synd på flere områder af sit liv bl.a. sin seksuelle adfærd og hang til film som „Eksorcisten“, men ånden nægtede stædigt at ville forlade ham. Der blev holdt flere bedemøder. Til sidst var Tony villig til at se i øjnene, at det var muligt, at kræfterne var nedarvede og indrømmede at kunne se noget voldeligt i sin far. En dræbende kraft, som var nedarvet, blev afsløret, og da den blev udfordret, sagde ånden: „Du har fundet mig!“ Udfrielsen skete langsomt af to grunde. For det første var der problemet med at afsløre arten og oprindelsen af den ledende ånd. Tony var til at begynde med ikke parat til at diskutere antydningen af nedarvede ånder, skønt hans forældres opførsel kunne tyde på noget sådant. For det andet opdagede vi efterhånden, skønt han let kunne tale om sin tro på Kristus, at den var overfladisk, og at han manglede en dyb overbevisning og anger. Efter udfrielsen var han i stand til at udvikle en langt dybere tro.

3. Frances er en kvinde, som blev kristen for 8 år siden. Da hun blev gift, fik hun en mærkelig irrationel trang til at nedgøre sin mand og angribe ham verbalt, noget hun på ingen måde ønskede. Hendes mor var en meget dominerende og kontrollerende person, som engang i 3 år ikke talte til sin mand. Altid var der et medlem af familien, som hun ikke var på talefod med.

I den afsluttende forbøn fik Frances og de to, der bad med hende, uafhængigt af hinanden fra Gud - billeder af en sort sten, et kultbæger og ordene „satantilbedelse“. Hendes bedstemor havde drevet spådomskunst. Mens vi bad, blev vi gjort opmærksomme på

trolddomsritualer og djævletilbedelse blandt Frances' forfædre. Det var svært for hende at frasige sig denne arv, men det lykkedes for hende ved igen og igen at bede „Jesus, hjælp mig!“ Da hun modtog nadveren, var der noget i hende, der ønskede at angribe mig, men udfrielsen blev ført til ende, og ånderne blev kastet ud. Det irrationelle ønske om at nedgøre hendes mand er nu forsvundet.

At der i to af disse eksempler er indblandet trolddomskunst i tidligere generationer, må ikke tolkes sådan, at dette jævnlige forekommer.

2. Udfrielsestjenesten i Det Nye Testamente

Det vil være nyttigt for vore overvejelser, hvis vi ser på nogle af de karakteristiske træk ved uddrivelsestjenesten, sådan som den forekommer i evangelierne og i Apostlenes Gerninger.

1. Dæmonuddrivelse er en rutine for disciplene.

Jesus lærer ikke, at dette at beskæftige sig med uddrivelsen af onde ånder kræver særlige evner. Tværtimod instrueres disciplene om at kaste ånderne ud og helbrede alle sygdomme (Mt 10:1, Lk 9:1 Mk 6:7,13). Det ene var øjensynligt lige så almindeligt som det andet, og begge dele er integreret i forkyndelsen om, at Guds rige er kommet nær (Lk 9:1, Mt 9:35). Jesus sagde ikke: „Hvis du møder en dæmon, så vær meget forsigtig. Kom tilbage til mig, før I gør noget.“ Tværtimod er det vores indtryk, at dæmonuddrivelse er lige så almindelige som helbredelsen af syge (men det bør ikke at forveksles med sygdom), og at udfrielsestjenesten kan udføres af alle kristne disciple, som handler i Kristi autoritet.

2. Dæmoner og ånder er det samme.

I Mk 6:7-13 fremgår det, at de urene ånder (v.7), som de tolv får autoritet over, er de samme onde ånder (græsk: daimonia (ovrs. anm.)), som de uddriver på deres rejse (v.13). På samme måde er ånden i fortællingen om den kanaanæiske kvindes datter både kaldt en uren ånd (Mk 7:25) og en ond ånd (v.29 græsk: daimonion). Ligeledes i Mt 8:16: „Da det blev aften, førte de mange besatte (græsk: daimonizomenous) til ham, og han uddrev ånderne (græsk pneumatata) ved sit ord og helbredte alle lidende.“

3. Dæmoner eller ånder er usynlige og har forskellig styrke.

Det sædvanlige græske ord for en dæmon er daimonion, som betyder, at noget har guddommelige eller dæmoniske egenskaber⁹. Sådanne egenskaber var i datidens folkelige forståelse ikke altid opfattet som noget negativt¹⁰, ej heller blev disse ånder anset for at være særlig kraftfulde. Deres tilstedeværelse blev ganske

enkelt opfattet som noget dagligdags. Det stærkere ord „daimon“ er brugt i fortællingen om manden, hvis ånder pårøbte sig navnet Legion (Mt 8:31). Variationerne i ordvalg lader formode, at man opfattede det, som om ånderne havde forskellig styrke. I beretningen i Lukasevangeliet er mandens plage henholdsvis beskrevet som dæmoner, dæmon og en uren ånd (Luk 8:27-36). Variationen mellem ental og flertal lader formode, at der er flere ånder, men at én er nøglen til uddrivelse. Igennem evangelierne er der ingen antydning af, at andre ånder end Helligånden kan være god, og intet sted antydes det, at Jesus tillader ånder at forblive i en person, når Guds rige kommer nær.

Tanken om ånder af forskellig styrke er underbygget af det hebraiske Gamle Testaments og det græske Nye Testaments brug af ordet for ånd. Det samme ord er brugt for ånde og vind og antyder en virkelig, men usynlig kraft af varieret styrke. Helligånden sammenlignes med en vind (Johs 3:8). Da Jesus giver sine disciple Helligånden, ånder han på dem (Johs 20:22). Jeg finder det brugbart at tænke på de fleste onde ånder som noget, der ligner dårlig ånde i en person.

4. Tilstedeværelsen af ånder er bedst beskrevet som dette „at have en ånd“. Det er u hensigtsmæssigt at tale om mennesker som besatte af en ånd eller dæmon.

Følgende ordvalg er brugt i evangelierne og i Apostlenes Gerninger:

at være dæmoniseret	(Den normale sprogbrug. Dårligt oversat som „besat“ af en dæmon, ond ånd.)
at have en ånd	(en stum ånd Mk 9:17, en uren ånd Mk 7:25, onde ånder ApG 19:13, en spådomsånd ApG 16:16, en uren ond ånd Lk 4:33)
en mand med en uren ånd	(Mk 1:23)
slæbt afsted af en uren ånd	(Lk 8:29)
mange onde ånder var faret i ham	(Lk 8:30)

den tager magten over ham (Mk 9:18)

plaget af urene ånder (Lk 6:18, ApG 5:16)

„Dæmoniseret“ behøver ikke at betyde mere end at have en dæmon og behøver bestemt ikke at indebære, at ånden tager magten i et menneske, det vi egentlig forstår ved „besat“. Efter min mening bør vi hellere tale om mennesker, der har dæmoner fremfor at bruge ordet besat. Det varierede ordvalg brugt om dæmonisk indflydelse indebærer forskellige grader af påvirkning af disse ånder.

5. Uddrivelse af ånder er en del af menneskers frigørelse fra Satans herredømme og indebærer en magtkamp.

Evangelierne og Apostlenes Gerninger fremstiller Jesu komme og liv her på jorden som en kamp, i hvilken Guds herredømme sætter mennesker fri af Satans herredømme, Guds modstander, (Lk 11:14-23, 13:16, ApG 10:38, 26:18). Satan havde magt til at give Jesus alle verdens riger (Mt 4:8-9). Jesus er den gode nyhed, fordi han på et hvilket som helst plan sætter mennesker i frihed, så de kan glæde sig over Guds fredfyldte herredømme. Synd bliver tilgivet, legemer bliver helbredt, indbyrdes forhold bliver genoprettet, retfærdighed og ret bliver synlig, og onde ånder kastes ud, når Guds rige kommer til os (Lk 11:20). Dette afsnit fortsætter med at skildre udfrielsen som en magtkamp mellem to stærke mænd. Vi tror, at Jesus sikrede den endelige sejr på korset (Johs 12:31). Da det er en magtkamp, er det ikke mærkeligt at læse, at Jesus brugte mere end én befaling for at løse manden, hvis magtfulde ånder kaldte sig selv Legion (Lk 8:29,31). Ved i det mindste ét tilfælde mislykkedes det for disciplene at effektuere en uddrivelse overhovedet (Mt 17:14-16).

Disse afsnit findes rundt om i evangelierne i et sådant omfang, at de er svære at se bort fra uden at ødelægge den forståelse, Jesus tilsyneladende havde med sit komme. Der er en udbredt enighed blandt forskerne om, at disse afsnit i sin substans er autentiske refleksioner på Jesu ord.

6. Jesus behandlede ikke alle tilstande som et resultat af onde ånders virke, men behandlede ens forhold som noget, der ind imellem krævede uddrivelse og andre gange ikke.

I modsætning til hvad der ellers er blevet argumenteret for¹¹, fortolkede de nytestamentlige forfattere ikke sygdom som besættelse, bare fordi det var den herskende opfattelse af sygdom på deres tid. En stum og blind bliver helbredt ved uddrivelse (Mt 12:22-23) og på samme måde en stum (Mt 9:32), hvorimod en døvstum (Mk 7:32-37) og en blind (Mk 8:22-25) bliver helbredt ved håndspåleggelse uden nogen antydning af uddrivelse af onde ånder. Det var i virkeligheden forholdsvis kendt på den tid, at mentale forstyrrelser kunne have både legemlige og psykologiske årsager, og at de ikke nødvendigvis skulle have en dæmonisk baggrund¹².

7. Jesus uddrev ånderne med en befaling.

Twelftree skriver:

„Fra data både i og uden for Det nye Testamente er der ingen tvivl om, at Jesus var en eksorcist - og en meget succesrig eksorcist. Jesus brugte aldrig formuleringer som: „Jeg uddriver dig ved Helligånden!“ Derimod siger han: „Jeg befaler dig (at forlade ham....)“, hvilket klart viser, at han mente, at han handlede i egen autoritet, udstyret som han var med den Hellige eskatologiske (endetidens, de sidste tiders (overs. anm.)) Ånd“.¹³

Brugen af det græske ord „ekballo“ (jeg uddriver, kaster ud f.eks. Lk 11:20) bekræfter evangeliernes forståelse, at Jesus ved sin egen autoritet kæmpede mod en fjende, hvis mål var at ødelægge Guds hensigt med sit folk. Ind imellem forlod ånderne deres ofre under råben, skrig og stærk fysisk udfoldelse (Mk 9:26, Lk 4:33-36,41).

8. Disciplene brugte samme fremgangsmåde, men brugte Jesu navn for at de kunne have autoritet over ånderne.

„Herre, også de onde ånder er os lydige i dit navn!“ (Lk 10:17). „Jeg byder dig i Jesu Kristi navn at fare ud af hende!“ (ApG 16:18). Dette falder sammen med evangeliernes og Apostlenes Gerningers vidnes-

byrd om, at disciplene udførte deres helbredelsestjeneste sådan, som de havde set den udformet hos Jesus, undtaget dette at de tilføjede påkaldelsen af hans navn (ApG 3:6, 9:34). Lukas, sådan som Twelfree overbevisende viser det¹⁴, har skrevet sine to bøger (evangeliet og Apostlenes Gerninger) for at vise, at der er tætte paralleler mellem Helligåndens gerning gennem Jesus og Helligåndens gerning gennem apostlene. Kontinuiteten er klar: det er samme tjeneste som Jesus *påbegyndte* og lærte om i sit liv her på jorden, som han *fortsætter* med at gøre nu igennem kirken (ApG 1:1). Vigtigheden af dette ses deri, at denne forståelse berettiger os til at læse beretningerne om Jesu tjeneste som en model for vor egen handle måde, snarere end blot som mirakler udført af den guddommelige Søn af Gud. Ikke alle, som tilskynder os til at understrege Jesu menneskelige side, vil være enige i, at vi bør efterfølge Jesu tjeneste, hvad angår helbredelse og udfrielse.

Uden for evangelierne og Apostlenes Gerninger har vi yderligere tilkendegivelser af den åndelige realitet, som ligger bagved tilstedeværelsen af onde ånder.

9. Paulus opregner en række usynlige åndelige kræfter, som vi skal kæmpe mod.

„Ifør jer Guds fulde rustning, så I kan holde stand mod Djævelens snigløb. Thi den kamp, vi skal kæmpe, er ikke mod kød og blod, men mod magterne („arkas“ - hierarkiet) og myndighederne („exouxias“ - autoriteterne), mod verdensherskerne i dette mørke („kosmokratos“ - de mørke kræfter som kontrollerer denne verden), mod ondskabens åndemagter i himmelrummet“ (Ef 6:11-12).

Den umiddelbare forståelse af dette er, at den kristnes kamp ikke først og fremmest er modsætninger mellem det menneskelige og det kristne liv, men mod en række af usynlige onde åndelige kræfter. Vi kan udlede af ovennævnte citat, at disse kræfter handler i en form for hierarki med Satan som overhovedet, og at de prøver at udøve autoritet over mennesker og deres liv. Denne virkelighedsforståelse af-

spejler ligeledes den jødiske opfattelse på Jesu tid, at hver stat eller nation var tilknyttet en særlig engels magt i himlene.

Johannes Åbenbaring kaster yderligere lys over dette. I kap.12 fremstilles Satan i billedet af et dyr med horn, hoveder og kroner (JohsÅb 12:3). I kap.13 er på samme måde afspejlet et dyr med horn, hoveder og kroner, til hvem Satan giver sin trone og autoritet (JohsÅb 13:2). Dette dyr regerer med magt, idet det forfølger de kristne, og det synes at afspejle det romerske imperium¹⁵. Her fremstilles billedligt den sandhed, at onde himmelske kræfter handler igennem menneskelige magtgrupper. Et andet dæmonisk dyr støtter det første ved at legitimere dets autoritet (JohsÅb 13:11,12). Det bliver fortolket som den på den tid opståede kejserkult¹⁶. Dyrenes fremkomst og fald synes at antyde, at de genopstår igennem historien i forskellige former gennem menneskelige magters undertrykkelse af andre. (JohsÅb 17:8). Skønt det er sandt, at der ikke gives nogen entydig fortolkning af disse symbolske billeder, så giver de yderligere bibelsk belæg for, at de åndelige onde magter, som vi er oppe mod, er en realitet, som vi er nødt til at beskæftige os med i dag.

3. Den nytestamentlige opfattelse og vor forståelse i dag

Man har ofte sagt, at Jesus var et menneske af sin tid, og at han derfor fortolkede sygdom som et udslag af onde ånder. Vi har allerede bemærket, at Jesus foretog en sondring, idet han behandlede ens forhold som noget der ved nogle lejligheder krævede udfrielse og ved andre ikke. Desuden kan det bemærkes:

1. Jesus viste, at han kunne være uenig i de fremherskende opfattelser på sin tid (f.eks. at sygdom nødvendigvis var en følge af synd (Johs 9:1-3), at børn ikke havde den åndelige status, så de kunne modtage noget fra Gud (Mk 10:13-16), og at tilgivelse ikke kunne tilsiges med Guds autoritet af hans salvede tjenere (Mk 2:5-11).
2. Det er sandt, at forståelsen af verden som påvirket af Satan og dæmoner er et senjødisk dogme, som er udviklet i den hellenistiske periode, men det er også læresætningen om livet efter døden, som vi holder så ivrigt fast ved, et senjødisk dogme. Det er umuligt at adskille Jesu henvisninger til Satan og dæmoner fra hans forståelse af sin egen opgave, at forkynde Guds rige og bryde fjendens magt over verden. Ingen har endnu givet nogen fyldestgørende regler, hvorved vi kan afgøre, hvilket af det, som Jesus lærer, der er kulturelt bestemt, og hvilket der ikke er det. Og uden disse regler er vi på godt og ondt i hænderne på vor egen kulturs forståelse af, hvad der er sandsynlige strukturer, og disse danner en utilstrækkelig basis for at afvise Det nye Testaments virkelighedsforståelse uden i det mindste redeligt at overveje den.

Jeg har selv oplevet at blive påvirket af onde ånder på en måde, som belærte mig om deres virkelighed. Jeg bad engang for et menneske, at hun måtte blive friet fra sin frygt for kræft. Jeg gjorde det selvikkert og nærmest uden fornemmelsen af afhængighed af Gud. Samtidig lå min svigerfar for døden på grund af kræft. Fra det tidspunkt jeg bad for denne dame, kunne jeg ikke længere styre mine tanker om kræft. Det var, som om jeg var ved at blive vanvittig. Jeg måtte

fortrænge alle tanker om min svigerfader fra mit sind, da jeg ikke længere kunne tænke rationelt på dette. Jeg ville ikke have troet, at dette var muligt, hvis det ikke lige netop var sket for mig. Jeg henvendte mig til én med erfaring og bad ham om at kaste ånden ud af mig, hvorefter jeg igen havde det godt. Ved en anden lejlighed fik jeg én, som gav mig kvælningsfornemmelser, når jeg holdt nadver-gudstjeneste. Ingen af disse ånder var særlig kraftfulde, men de hindrede mit kristenliv, og jeg er glad for at være dem kvit.

„Betyder det noget, om vi tror på onde ånder?“, ville nogen måske spørge. Efter min mening betyder det faktisk noget, fordi den manglende tro på dem fører til en falsk diagnose, når vi skal finde grunden til et problem, når en ond ånd er til stede. Dette fører let til et nederlag, når en person skal løses fra en sådan ånds magt. Men der er farer ved at have en sådan opfattelse. Ligesom de, der tilbringer megen tid på et hospital og ser uendelige mængder af sygdomme, er tilbøjelige til at glemme, hvor godt mennesket udvikler sit eget immunforsvar og beskyttelse mod sygdomme, således vil bevidstheden om en udbredt tilstedeværelse af onde ånder let få os til at glemme, hvordan kraften i den almindelige gudsdyrkelse fordriver tilstedeværelsen af disse ånder. Jeg tror, at syndsbeholdelse, bøn og tilbedelse, kirkens sakramenter og den kristnes lydighed mod Gud spiller en vital rolle, når det drejer sig om at beskytte den kristne mod angreb fra ånder og også, når det drejer sig om udfrielse fra samme. Som én har sagt det rammende: „Dæmoner kommer ud for alle mulige problemer i en almindelig kristens liv.“

„En kristen kan da ikke have en ond ånd?“ Af egen erfaring er jeg overbevist om, at en kristen kan have en ond ånd. Måske er det den forkerte brug af ordet „besat“, der er problemet. Vi ved, at skønt den kristne er forenet med Kristus, så er der stadig synd i centrum af hans væsen. Den hersker ikke længere over os, men den tynger og presser os. Ifølge Jakobsbrevet kommer synden til os som et begær, og når vi giver efter for det, fører det til synd og fra synd til død (Jak 1:13-15). På samme måde oplever kristne, som har en ond ånd, at

den tynger og presser dem. Den påvirker viljen, ligesom vore syndige tanker og begær kun dukker op ved bestemte lejligheder. Jeg har hørt tilstedeværelsen af en ond ånd beskrevet som en malaria-parasit, som jo kun skaber sygdom ind imellem.

Jeg vil ikke påstå, at udfrielsestjenesten er alfa og omega for helbredelsestjenesten, eller at den skal være den dominerende tjeneste. Mit håb er, at denne tjeneste vil få lov at finde sin naturlige plads imellem alle de andre tjenester i kirken. Jeg håber ligeledes, at en dag vil f.eks. kristne præster, læger og psykiatere sammen i gensidig tillid lære, hvornår og hvordan en udfrielsesbøn kan være gavnlig. Men det er nødvendigt med åbenhed for at kunne udforske sandheden om denne bøn som et middel til helbredelse.

4. Fingerpeg til erkendelse af tilstedeværelsen af onde ånder

Dette kapitel er skrevet med varsomhed, men på baggrund af mange års erfaring i udfrielsestjenesten. Det er ment som en vejledning i dette emne og ikke som noget udtømmende eller autoritativt. Dette er fingerpeg, som man kan have i tankerne, når man overvejer, om der er en ond ånd til stede. Nogle af beskrivelserne vil ved nogle lejligheder antyde, at en ond ånd ganske rigtigt er til stede, og ved andre lejligheder vil det ikke være tilfældet. Nogle vil måske være fuldstændigt forkerte. Jeg er parat til at risikere at begå fejltagelser, fordi det er vigtigt at åbne for muligheder, som man måske ikke har tænkt på, og når de er undersøgt, kan de lede til en effektiv tjeneste. I dette ukendte felt er vor forståelse meget begrænset, og vi har meget at lære.

A. Situationer, hvor tilstedeværelsen af en ond ånd kan iagttages ved ydre manifestationer.

A 1. Reaktionen i forholdet til Jesus.

(a) Dæmonerne vil ikke sige, at Jesus er født som et menneske her på jorden (1. Johs 4:2,3), eller at Jesus er Herre (1.Kor 12:3).

Med dette menes ikke, at *enhver*, som har en ond ånd, vil være ude af stand til at bekende Jesus som den inkarnerede Herre. Det er *ånden*, som vil benægte denne sandhed, ikke personen. Den troende, som har Helligånden i sig, vil normalt være i stand til at bekende Kristus, selv om det kan volde vanskeligheder, særligt hvis det er en magtfuld ånd. Hvis en person synes at have svære vanskeligheder ved at acceptere nogle af kirkens grundlæggende dogmer om Jesus, så er det muligt, at en ånd i vedkommende påvirker hans evne til at tage imod disse grundlæggende sandheder. Dette kan f.eks. kaste lys over de vanskeligheder, som kan opstå på et konfirmandhold.

(b) Dæmoner gør modstand mod den sejr, som blev vundet på korset. Da Jesus sagde „Vig bag mig, Satan!“ (Mk 8:33), da erkendte Jesus, at det ikke var Peter, der drog hans rejse mod korset i tvivl, skønt det umiddelbart kunne se sådan ud. Dæmoner viser fjendtlige og voldsomme reaktioner, når de stilles over for korset, fordi det var på dette sted, de blev besejret. Jeg kender en kristen leder, som erkendte, at hun havde en dæmon, da hun opdagede, at hun stod med et hånligt smil på læberne, da hendes præst brugte korset på alteret for at hjælpe en anden til udfrielse. Det er ikke ualmindeligt at finde folk, som har en irrationel modstand mod nadveren uden at kunne forklare hvorfor. Dette kan antyde tilstedeværelsen af en ånd.

A 2. Reaktionen i forbindelse med tilbedelse, bøn og hellige ting
Dæmoner reagerer mod tilbedelsen af Gud. Fingerpeg på deres tilstedeværelse kan findes i en persons rastløshed eller kropsbevægelser under bøn og tilbedelse, som snarere synes i opposition til end i harmoni med Helligånden. Hærværk mod alterting, bibler og kirker og blasfemi er endnu tydeligere tegn.

A 3. Direkte forhindring af Guds gerning

Pigen med en spådomsånd forhindrede Guds gerning (ApG 16:16-18). Ånder, som var i de mennesker, som Jesus mødte, råbte hans navn ud i et forsøg på at få magt over ham (Mk 1:23-24, 5:7)¹⁷.

- (a) Jeg har oplevet nærværelsen af ånder i spot, malplaceret latter, uafbrydelig talestrøm og distraktion. Det sker f. eks. under en rådgivningssamtale eller bøn for helbredelse, og den onde ånd søger at forhindre dette.
- (b) Ånder i mennesker vil opvække en irrationel opposition mod gudfrygtige mennesker eller gode projekter, uden at der foreligger nogen egentlig grund. De vil uforklarligt og gentagne gange ødelægge forhold, som involverer ledende eller følsomme kristne.

Hvis vi med Paulus tror, at vor virkelige kamp ikke er mod mennesker, men mod de skjulte åndelige magter (Ef 6:12), så er det gavnligt før ethvert møde i kristen sammenhæng, og før enhver gudstjeneste og før sjælesorgssamtaler at bruge vor kristne autoritet til at forbyde nogen som helst forstyrrelse forårsaget af fjendtlige ånder. Jeg har fundet det meget gavnligt i mine personlige bønner (dvs. ikke offentligt) at forbyde Satan eller hans ånder at tale igennem nogen. Derpå overgiver jeg mødet alene til Helligåndens ledelse, og her koncentrerer jeg mine bønner. Vi må ikke give Satan eller hans ånder overdreven opmærksomhed. Vi henvender os udelukkende til dem for at sætte dem på plads.

A 4. Okkult praksis.

Enhver opfordring til at tilbede eller tjene Djævelen vil med al sandsynlighed indebære tilstedeværelsen af onde ånder. En bemærkelsesværdig psykologisk forvirring følger med. Ånder kan også være bagved en person, når vedkommende tiltrækkes af okkult praksis f.eks. trolddom, spiritisme, okkulte bøger, skrækkfilm, horoskoper og frimureri¹⁸.

En anden antydning er overmenneskelig styrke eller evne og uforklarlig kundskab, som adskiller sig fra den, som klart ærer Gud og stammer fra Helligånden. Dette er et vanskeligt område. Ifølge min erfaring er baggrunden for de fleste af de såkaldte clairvoyante oplevelser en mere alvorlig okkult praksis i tidligere generationer. Skønt den okkulte praksis senere er skubbet til side, er dens kraft ikke fuldt ud blevet brudt. Jeg har draget den slutning, at ond åndelig kraft følger med ned gennem generationerne, hvis der ikke bliver gjort op med den. Clair-voyance er en slags rest af åndelig kraft¹⁹. Jeg har mødt mennesker, som er født med en slags kundskabsgave (f.eks. ved de, hvornår mennesker skal dø), som de ikke har søgt efter, men som gav dem magt over andre. Se f. eks. førnævnte eksempel om Linda.

A 5. Paranormale fænomener.

Efter min overbevisning er fænomener som hjemsøgte huse og uforklarlige bevægelser af ting, døre og vinduer tegn på, at ånder påvirker huset. På dette punkt afviger jeg fra „Christian Exorcism Study Group“²⁰. Mine erfaringer indtil dato lader formode, at åndelige kræfter først og fremmest står i forbindelse med bestemte steder eller med personer, som bor der. I begge tilfælde må synd, der er begået nu eller i fortiden, bekendes og frasiges, ligesom der må ske en udfrielse, både hvad angår stedet og personen.

A 6. Åbenbar ondskab og umoralsk praksis.

Hvad som helst inden for disse områder må undgås.

A 7. En persons ansigtsudtryk.

Ved adskillige lejligheder har jeg set nærværelsen af en ånd i en persons ansigt, når jeg betragtede vedkommende med mine øjne²¹. Her skal man være meget forsigtig, for at man ikke tilskriver normal frygt eller lignende følelser tilstedeværelsen af en ånd. På den anden side er det muligt at se ondskab i et menneskes øjne. Et falsk og kunstlet smil kan være en anden antydning.

A 8. Efter at have befalet en ånd til at give sig til kende.

En kristen, som har behov for at vide, om der er en ånd eller lignende til stede eller noget lignende i en person, som han eller hun er sjælesørger for, kan befale en hvilken som helst ånd i Jesu Kristi navn at give sig til kende. Klare antydninger bliver da åbenbare som f.eks. ufrivillige bevægelser i kroppen eller smerte.

B. De tilfælde, hvor nærværelsen af onde ånder ikke så meget kan iagttages ved åbenlyse manifestationer, men nærmere gennem skjulte antydninger.

B 1. Antydninger givet gennem en grundig undersøgelse af en persons baggrund.

Det er altid en fordel at stille spørgsmål til den, som søger hjælp, om den personlige baggrund og om vedkommendes slægt. Følgende kan

antyde nærværelsen af ånder:

(1) Enhver okkult praksis af personen, hans familie eller blandt forfædrene.

Skønt mennesker ofte vil sige, at de gjorde noget for sjov, er det dumt at lege med Djævelen blot for sjov. Ligesom de, der kommer i kirke „bare for sjov“, kan blive berørt af Guds Ånd, således kan man også blive det ved handlinger, som involverer åndelige kræfter, som ikke er fra Gud.

En kvinde henvendte sig til mig. Hun havde for mange år siden givet sit liv til Kristus, men hun havde aldrig oplevet Guds nærhed. Jeg forstod, at der var noget, der blokerede for Helligåndens gerning i hende. Antydningen kom, da hun fortalte, at hendes far havde særlige dogmatiske religiøse opfattelser og var meget optaget af gyserfilm. Jeg løste hende fra denne binding, som var arvet fra hendes far, og fra en hvilken som helst ond eller okkult praksis, der måtte ligge bagved i tidligere generationer. Hun oplevede Guds nærvær efter blot nogle få minutters bøn.

Dette eksempel viser nødvendigheden af at genoprette den normale uddrivelsestjeneste, som Jesus gav til sine disciple. Nedarvede ånder vil der så blive gjort op med, hver gang en person bliver en kristen. Ifølge bogen: „Apostolsk Tradition“, som stammer fra den første del af det tredje århundrede, skulle den kristne kirke altid bede for alle dåbskandidater om udfrielse fra onde ånder²². Dette afspejles også i den tidlige liturgi. Måske var forståelsen af den åndelige ondskabs kræfter mere indsigtsfuld dengang.

- (2) Oplevelser af ondskab i værelser eller huse; dette at se ansigter.
- (3) Usædvanlige tilfælde af forvirring. Sygdomme og forvirret handlemåde, som gentager sig ned gennem generationerne. Se eksemplet med Frances ovenfor.
- (4) Traumatiske oplevelser f.eks. krig, at blive flygtning, alvorlige ulykker, smertelige tab, seksuelt misbrug.

